

Bl. Jan Sarkander,
vzor křesťanské statečnosti.

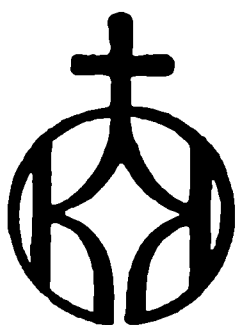

JAKLADATELSTVÍ KROPÁČ & KUCHARSKÝ

B L. J A N S A R K A N D E R,
V Z O R K Ř E S Ť A N S K É S T A T E Č N O S T I.

DNE 17. BŘEZNA.

***1576—†1620.**

PRAHA.

NAKLADATELSTVÍ KROPÁČ & KUCHARSKÝ.

1934.

»B O J O V N Í C I B O Ž Í«

**Životopisy svatých, blahoslavených a ctihodných
služebníků Božích.**

N A P S A L V Á C L A V K R O N U S.

- č. 1. Sv. Jan z Boha, přítel nemocných
- č. 2. Sv. Vincenc z Paula, apoštol lásky k bližnímu
- č. 3. Sv. Klement M. Hofbauer, apoštol velkomest. lidu
- č. 4. Sv. Bernardetta Soubirousová, pasačka lurdská
- č. 5. Sv. Gabriel Possenti, vzor a ochránce mládeže
- č. 6. Bl. Petr Julian Eymard, původce nynějšího ruchu eucha-ristického
- č. 7. Ct. Anna Kateřina Emmerichová, stigmatisovaná služeb-nice Boží
- č. 8. Bl. Mlada Přemyslovna, ochrankyně čes. nár.
- č. 9. Bl. Jan Sarkander, vzor křest. statečnosti
- č. 10. Sv. Jan Berchmans, ochránce mládeže
- č. 11. Sv. Johana z Arku, statečná Panna Orleánská
- č. 12. Sv. Jan Nepomucký, mučedník zpověd. tajemství
- č. 13. Sv. Efrém Syrský, učitel církevní
- č. 14. Sv. Zita, ochrankyně lidí služebných
- č. 15. Sv. Jan Eudes, původce úcty k Bož. Srdci P. a P. M.
- č. 16. Bl. Ondřej Bobola, bojovník za sjednocení pravoslaví s církví svatou
- č. 17. Sv. Jan Nep. Neumann, první čes. bisk. v Sev. Americe
- č. 18. Sv. Norbert, zakladatel řádu Premonstrátského
- č. 19. Sv. Václav, mučedník a dědic země české
- č. 20. Sv. Prokop, opat a ochránce český
- č. 21. Sv. Lidmila, prvomučednice a matka čes. národa
- č. 22. Sv. Vojtěch, biskup, mučedník a ochránce český
- č. 23. Sv. Antonín, velký divotvorce

VE VYDÁVÁNÍ SE POKRAČUJEI

Na r. 1620 budou míti katolíci, hlásící se k národu českému, vždycky smutné vzpomínky. Tehdy byla u nás církev sv. zmítána jako lod'ka na rozbouřeném moři, nenávistí zavilých nevěrců a vášnivých vyznavačů bludů Viklefových, kteří usilovali houževnatě o její zkázu.

Byla to doba hrozného protivenství, v níž zaskvěl se v našem národě věrností k církvi farář holešovský na Moravě, jménem Jan Sarkander, který za ni mučednickou smrt podstoupil.

Jan Sarkander narodil se 20. prosince r. 1576 ve Skočově u Těšína ve Slezsku. Otec jeho jmenoval se Řehoř, a matka jsouc rozená Gurecká z Kornic, měla jméno Helena.

Rodiče Janovi měli jakýsi majetek, který však byl dosti skrovný. Kromě Jana měli ještě čtyři syny a jednu dceru. R. 1589 otec Janovi zemřel. Všecka starost o četnou rodinu byla pak na matce, která odstěhovala se s dětmi na Moravu do Příbora k příbuzným, aby měla v nich ochránce. Tam chodil Jan do školy asi tři roky a potom byl poslán do latinských škol k jesuitům do Olomouce. Na gymnasiu Jan dobře v učení prospíval. Vstoupiv jako student do Mariánské družiny, skvěl se ctnostmi tak, že byl příkladem všem svým spolužákům.

Z Olomouce odebral se Jan do Prahy, aby tam u jesuitů studoval filosofii. Studia si v Praze hleděl tak, že r. 1603 dosáhl doktorátu filosofie. Za rok potom uzrál v něm úmysl státi se knězem. Podnět k tomu dali nepřátelé, kteří tenkrát církev sv. zuřivě v naší vlasti pronásledovali. Studia bohoslovecká konal Jan u jesuitů ve Štýrském Hradci, kde vynikl jako mariánský

sodál nad své druhy vzácnými ctnostmi. Dne 22. března r. 1609 byl vysvěcen na kněze.

Potom působil na různých osadách v duchovní správě, jmenovitě v Jaktaři u Opavy, v Uničově, v Charvátech u Olomouce, v Brumově, ve Zdounkách, v Boskovicích a nakonec v Holešově, kde na žádost tehdejšího hejtmana markrabství moravského, Ladislava z Lobkowicz, stal se r. 1616 farářem.

Ve všech těchto farnostech byly poměry náboženské tou dobou velmi neutěšené, neboť všude bylo bludařské učení bratrské hluboce zakořeněno. V Holešově měli dokonce kalvínští bratři nad katolíky značnou převahu.

Jako na všech dřívějších svých působištích počínal si Jan i v Holešově velmi rozsáfně a prozřetelně. Farnost svou obcházel velmi pilně, navštěvuje často jednotlivé rodiny. Slovo Boží v kostele hlásal neúnavně a nejednou bral si na pomoc jesuity z Olomouce, kteří probouzeli misioniemi lid z náboženské otupělosti a nevědomosti.

K jinověrcům býval Jan vždy velmi šetrný, pozorný, ba i dobročinný, aby získal jejich důvěru. Není divu, že za půl druhého roku podařilo se mu v Holešově obrátiti 250 bludařů na pravou víru Kristovu. Ve Zdounkách před tím pomocí jesuitů obrátil na víru katolickou asi 50 měšťanů. Ve všech farnostech, kde Jan působil, založil zpravidla Mariánskou družinu. Také v Holešově uvedl ji v život a s dobrou se potázel, neboť mariánští sodálové byli mu v tamní nesnadné duchovní správě velkou oporou.

V Holešově připadl Janovi důležitý a velmi nevýděčný úkol. Běželo o to, aby vymáhal na ně-

kterých osobách desátky, které byly povinny odváděti holešovským farářům na jejich výživu. Jan proti nim zakročiti musil, aby se právo to nepromlčelo. U nekatolických okolních pánů byl Jan pro svou náboženskou horlivost dlouho již v nenávisti, ale rázným vymáháním desátků si je docela proti sobě popudil. Zejména Václav Bítovský z Bítova, pán na Bystřici pod Hostýnem, zarytý luterán, až hrůza proti němu zuřil, přísahaje mu pomstu.

Bítovský vypověděl tedy Janovi boj, ve kterém však nemalé útechy mu poskytl patron fary holešovské, pan Ladislav Popel z Lobkowicz, jenž si Jana tak vážil, že si ho za svého zpovědníka zvolil.

Tou dobou vzbouřili se protestantští stavové v Čechách proti císaři Ferdinandovi II. Příkladem jejich následovali protestanští páni na Moravě. Zemský hejtman, Ladislav z Lobkowicz, byl uvězněn a jesuité byli vyhnáni z Moravy. Komisařem nové vlády moravské stal se Václav Bítovský z Bítova, úhlavní nepřítel Janův. Na katolíky moravské přišla krutá doba. Jan nechtěje se sám lehkomylně vydati na pospas nepřátelům, odebral se na pout do Čenstochové v Polsku, kde u mnichů paulínů konal po celý měsíc duchovní cvičení. Poté pospíchal domů, obávaje se, aby snad za jeho nepřítomnosti nedělo se holešovským katolíkům příkoří.

Příbyv do Holešova, rozhodl se, že se tamní fary vzdá. Mezitím, než úřady daly k tomu své svolení, pracoval v duchovní správě velmi svědomitě, nabádaje věřící s kazatelny, ve zpovědnici, ba i na potkání, k opravdovému životu.

křesťanskému. Brzy potom přitáhlo na Moravu polské vojsko císaři Ferdinandovi II. na pomoc, loupíc a pleníc — jak to ve válce bývá — všechno, co se mu namanulo. K Holešovu zamířil oddíl kozáků. V městě strhl se poplach. Jan chtěje Holešov plnění uchrániti, vyšel v průvodu věrných katolíků s Nejsvětější Svátostí vojsku v ústřety. Kozáci vidouce to, minuli Holešov, aniž komu uškodili.

Za ten čin Jan pykal. Nepřátelé jeho vědouce, že byl před tím v Polsku, vzali si z toho záminku, aby Jana obvinili, že v Polsku vyjednával o vojenskou pomoc proti stavům a že průvod s Nejsvětější Svátostí byl pro polské vojsko umluveným znamením.

Jan chtěje uniknouti jejich nenávisti, skrýval se nějaký čas v Holešově a pak v tovačovských lesích. Tam však byl brzo vyslíděn, zajat a v Olomouci uvězněn. Za vinu mu kladli, že z návodu svého příznivce, Ladislava z Lobkowicz, polské vojsko vyzval, aby na Moravu vtrhlo.

Žaláře se Jan nelekl, neboť, když působil v Uničově, byl vězněn v Kroměříži jako rukojmí bratra svého Mikuláše, děkana opavského, který straně císaři Rudolfovi, upadl v nemilost bratra jeho Matyáše, usilujícího o trůn rakouský.

Dne 13. února r. 1620 konal se s Janem první výslech. Soudu předsedal zemský hejtman, Ladislav ze Žerotína, pán na Břeclavi, a zemský soudce Václav Bítovský. Účastenství při něm mělo ještě pět pánů jiných a tři olomoučtí radní. Všichni byli luteráni. Jenom městský sudí, jménem Jan Scintilla, byl katolík.

Šoudcové obořivše se na Jana, vytýkali mu, že on jako zpovědník Lobkowiczův dobře ví, kdo přivedl polské vojsko na Moravu a že on jistě byl v tom nápomocen, neboť jinak co by byl v Polsku nedávno pohledával.

Jan se proti těm výtkám rozhořčeně ohradil, takže nic s ním nesvedli přes to, že mu naháněli všichni strachu až hrůza. Vyhráno však neměl, neboť zakrátko bylo mu trpěti nevýslovné muky.

Druhého dne vyslýchal Jana Bítovský, který mu spílal vyzvědačů, vlastizrádců a nakonec kázal ho natáhnouti na skřipec. Jan se všemožně bránil proti tomuto násilí. Vida však, že jeho odpor je marný, zvolal nadšeně: »Děkuji Bohu za to, že soužení toto poslal na mě!« Poté byl celou hodinu hrozně mučen, při čemž bez přestání zbožně vzýval jméno Spasitele našeho, Ježíše Krista, nejblahoslavenější Panny Marie a sv. Anny.

Dne 17. února byl Jan po třetí vyslýchán. Tentokrát soudu předsedal Ctibor Žernovský. Jan se opět statečně hájil proti všem výtkám, které mu byly činěny. Ukrutníci však tropili si z něho posměšek a pak ho dali mučiti, což trvalo dobré dvě hodiny.

Čtvrtý výslech byl dne 18. února, při němž počínali si soudcové jako zběsilí. Zejména Beněš Pražma neurvale se na Jana osopil: »Pověz, co ti ve zpovědi o výpravě Poláků na Moravu řekl Lobkowicz, jinak to vynutíme z tebe ohněm!« Jan mu klidně odpověděl: »Nelekám se ohně, rozsekejte mě třeba na tisíc kusů, já tajemství zpovědního přece neprozradím!«

Potom byl natažen na skřipec, až svaly se mu

přetrhaly a kosti praskaly. Buřiči držíce hořící pochodně pohotově, pálili Jana na celém těle, on však utrpení své statečně snášel. Po nějaké chvíli však pozbyl vědomí a ležel jako mrtvý.

Zuřivci majíce za to, že co nevidět dokoná, kázali ho odnésti do vězení. Tam přišel Jan sice ještě k sobě, ale čáka, že by se pozdravil, nebyla již žádná. V žaláři pak zápasil se smrtí ještě měsíc. V tu dobu navštěvovali zuboženého Jana mnozí katolíci, ba i protestanté, nosíce mu prádlo a léky, pokrmy i nápoje. Jan, když ho těšili, klidně a s odevzdaností do vůle Boží jim odpovídal: »V největších bolestech cítím největší útěchu. Snášeti muka jest mi rozkoší!«

V témž žaláři byli též uvězněni štipští kartuziáni, jsouce jako Jan obviněni z toho, že přispěli ke vpádu Poláků na Moravu. Janovi se nemálo zavděčili tím, že co den ho navštěvovali a modlili se s ním církevní hodinky.

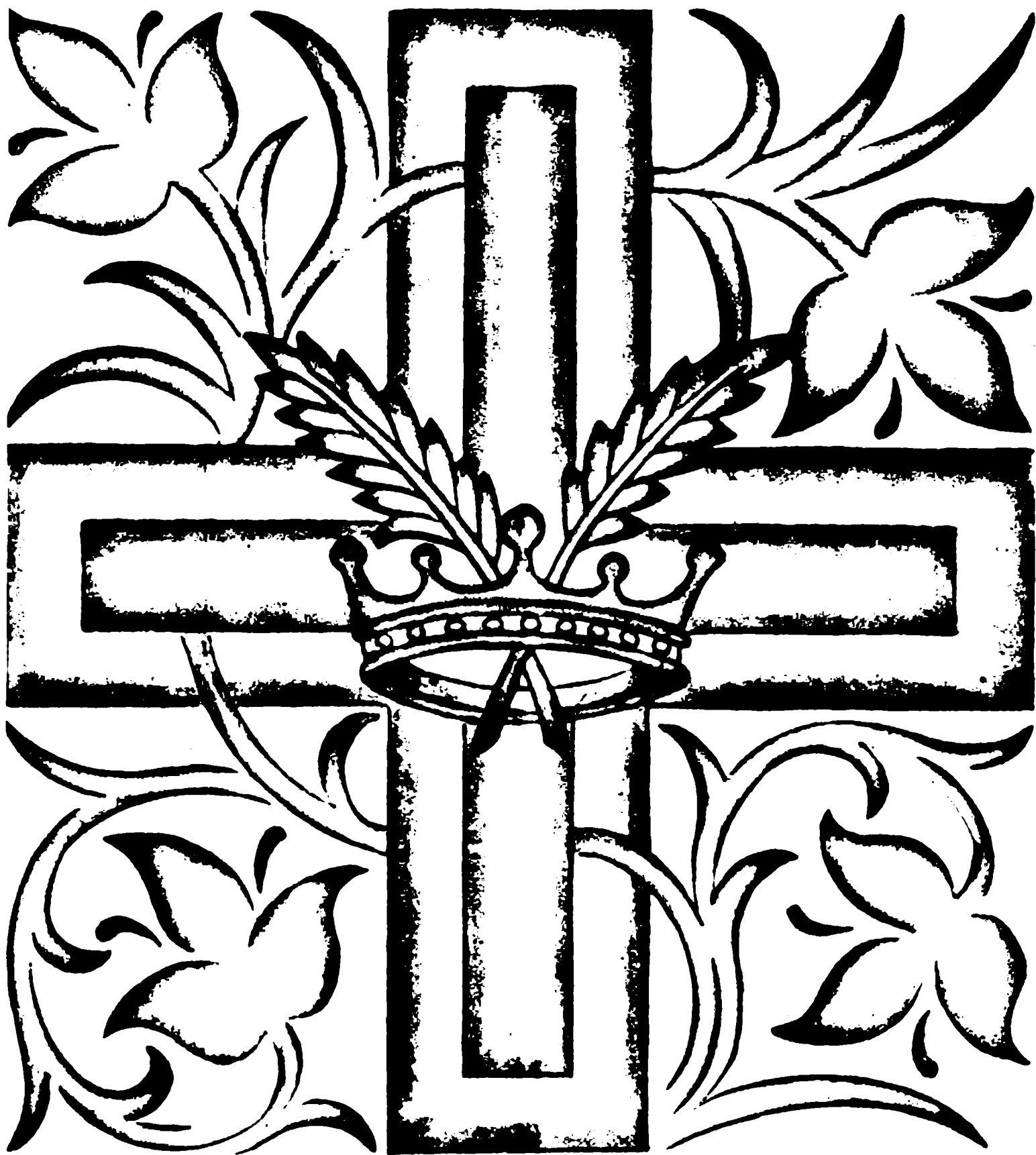
Dne 17. března r. 1620 zaopatřil Jana farář z Velkého Týna, jménem Vincenc Schiveckh. Téhož dne Jan skonal v staří 45 let. Tělo jeho bylo tiše pohřbeno v kostele u Panny Marie, odkud bylo r. 1784 přeneseno do chrámu u sv. Michala.

Jan Sarkander osvědčil svou křesťanskou statečnost tou měrou, že papež Pius IX. prohlásil ho dne 6. května r. 1860 za blahoslaveného. Právem bývá též ctěn za mučedníka ~~spovědního~~ tajemství proto, že byl odhodlán ^{UN} za tajemství to umřítí.

»Bud' věrný až do smrti, a dále ti ko-
runu života.«

B O J O V N Í C I B O Ž Í

N A P S A L V Á C L A V K R O N U S

S E Š I T 9 0

C E N A 5 0 H A L .